

Bardzo Młoda Kultura Dolny Śląsk 2023 - 2025

Podsumowanie diagnoz opracowanych przez partnerstwa lokalne w 2024 roku.

Wstęp

W ramach Laboratorium Lidera, które przygotowuje osoby zainteresowane realizacją projektów z zakresu zaangażowania młodzieży w lokalne inicjatywy kulturalne, odbyło się szkolenie poświęcone projektowaniu i realizacji diagnoz lokalnych. Stanowiły pierwszą fazę kompleksowego szkolenia, którego celem było wyposażenie uczestników w niezbędne narzędzia i umiejętności do przeprowadzenia mikro diagnoz oraz realizacji projektów kulturalnych z udziałem młodzieży.

Tegoroczny cykl został zrealizowany w czterech gminach, liczących do 50 tys. mieszkańców: Złoty Stok, Trzebnica, Kamienna Góra i Szklarska Poręba. Każde z tych miejsc oferowało unikalne środowisko i kontekst, co daje nam niezwykłą okazję do wglądu w sytuację młodzieży na Dolnym Śląsku, poza dużymi ośrodkami. Szkolenie objęło szeroki zakres, od podstaw metodologii badań, poprzez praktyczne zastosowanie technik diagnostycznych, aż po analizę i interpretację zebranych danych. Program szkolenia skupiał się na badaniach animacyjnych, jakościowych.

Niniejszy raport przedstawia kluczowe wnioski wynikające z przeprowadzonych mikro diagnoz, które dostarczają cennych informacji na temat potrzeb i oczekiwań młodzieży w różnych gminach Dolnego Śląska. Informacje te mogą stanowić podstawę do planowania przyszłych inicjatyw kulturalnych, które będą lepiej odpowiadać na zidentyfikowane potrzeby i przyczynią się do aktywizacji młodzieży w regionie.

1. Podsumowanie przebiegu szkoleń z zakresu diagnoz lokalnych.

1.1. Motywacja do udziału w programie.

Osoby uczestniczące w cyklu Laboratorium Lidera, na pierwszym miejscu wymieniały chęć zdobycia nowych doświadczeń i wiedzy, niezbędnej do efektywnego działania w ramach lokalnych inicjatyw kulturalnych. Chciały poznać nowe metody organizacji inicjatyw, techniki pracy z młodzieżą oraz nauczyć się, jak lepiej diagnozować lokalne potrzeby. Edukacja poprzez zabawę, poznanie technik angażowania młodzieży oraz umiejętność wspólnych działań były często wymienianymi motywacjami. Osoby uczestniczące w programie dążą do poszerzenia swoich horyzontów, przełamywania barier i rozwoju osobistego.

Istotnym elementem dla wielu osób była możliwość nawiązania nowych znajomości i budowania siatki kontaktów i dalszą współpracę w realizacji lokalnych projektów kulturalnych. Poznanie innych liderów lokalnych, wymiana doświadczeń i inspiracji były kluczowe dla rozwoju inicjatyw. Dążenie do współpracy z innymi osobami działającymi na rzecz kultury w regionie Dolnego Śląska było ważnym czynnikiem motywującym do uczestnictwa w programie.

Dla wielu osób silną motywacją była chęć stworzenia i zrealizowania ciekawych projektów z młodzieżą- chcą przedstawić młodzieży możliwości tworzenia i publikacji własnej twórczości,

zorganizować coś wspólnie z młodzieżą i dla młodzieży, a także zaktywizować młodzież do działania w swoich miejscowościach. Chcą dowiedzieć się, jak rozwijać potencjał młodzieży, zainspirować ich do działania oraz zapewnić lepszy kontakt z młodymi ludźmi.

Motywacja do działania w programie Bardzo Młoda Kultura obejmowała również potrzeby związane z aktywizacją społeczności lokalnych. Uczestnicy chcieli wzmocnić umiejętności rozmowy i słuchania młodzieży, przeanalizować potrzeby lokalne oraz wzmocnić rozwój lokalnej młodzieży. Aktywizacja społeczności wiejskich, organizacja zajęć, które będą atrakcyjne dla młodzieży, oraz potrzeba włączenia młodych osób w życie lokalnych instytucji były ważnymi aspektami tego działania. Pozostałe wymienione motywacje to możliwość zdobycia środków finansowych na lokalne inicjatywy oraz nauka, jak nawiązać dłuższą współpracę z młodzieżą, były istotnymi motywacjami do uczestnictwa w programie.

1.2. Doświadczenie w zakresie prowadzenia diagnozy lokalnej.

Osoby uczestniczące w Laboratorium Lidera miały zróżnicowane doświadczenia w momencie przystąpienia do programu. Wiele osób deklarowało brak doświadczenia w przeprowadzaniu diagnoz lokalnych, co podkreślało potrzebę zdobycia nowych umiejętności i wiedzy. Niektóre osoby miały jedynie okazjonalne doświadczenia, związane z rozmowami z młodzieżą na temat ich zainteresowań czytelniczych, czy dyskusje z członkami Klubu Młodzieżowego oraz pracownikami instytucji kultury. Kilka osób korzystało z ankiet jako narzędzia badawczego, ale nie miały szerszej praktyki w prowadzeniu diagnoz.

Te osoby, które miały pewne doświadczenie, brały udział w diagnozach w ramach innych programów, takich jak DK+ Inicjatywy Lokalne czy program Blisko. Te doświadczenia obejmowały otwarte rozmowy z młodzieżą, zbieranie anonimowych odpowiedzi, rozmowy z uczestnikami warsztatów oraz diagnozy lokalne prowadzone w ramach Lokalnej Grupy Działania, na potrzeby budowania strategii. Jednakże, nawet te osoby zaznaczały, że ich doświadczenie było niewielkie lub brakowało im wsparcia w profesjonalnym przeprowadzaniu diagnoz.

Dla części osób, przystąpienie do programu Bardzo Młoda Kultura było okazją do zdobycia pierwszych doświadczeń w zakresie diagnozowania potrzeb lokalnych społeczności. Inne osoby, mimo posiadania pewnych umiejętności, dążyły do ich pogłębienia i ustrukturyzowania. Chęć rozwinięcia swoich kompetencji w zakresie profesjonalnej diagnozy była motywacją dla wielu osób, które widziały w programie szansę na lepsze przygotowanie się do roli lidera w lokalnych inicjatywach kulturalnych.

2. Informacje na temat przeprowadzonych diagnoz lokalnych.

W ramach tegorocznej edycji Programu BMK Dolny Śląsk 2023- 2025 zostało przeprowadzone 10 mikrodiagnoz lokalnych, na podstawie których złożono 11 propozycji inicjatyw młodzieżowych. Diagnozy objęły następujące gminy: Jeżów Sudecki, Kamienna Góra (dwie diagnozy, oznaczone cyframi I i II), Nowa Ruda, Szklarska Poręba, Trzebnica (dwie diagnozy, oznaczone cyframi I i II), Ziębice, Złoty Stok (dwie diagnozy, oznaczone cyframi I i II).

Poniższe informacje zostały przygotowane przez osoby, które złożyły wnioski w naborze pomysłów na inicjatywy lokalne. Z tego powodu różnią się one formą oraz rodzajem uwzględnionych szczegółów w poszczególnych punktach. Podczas opracowywania niniejszego raportu dokonaliśmy jedynie korekty językowej, aby zachować oryginalny charakter zgłoszonych informacji.

2.1. Przebieg i wnioski z diagnozy lokalnej przeprowadzonej w gminie Jeżów Sudecki.

Obszar realizacji diagnozy: w skład Gminy Jeżów Sudecki wchodzi 8 sołectw: Jeżów Sudecki, Siedlęcín, Dziwiszów, Czernica, Chrośnica, Płoszczyna, Wrzeszczyn, Janówek. Gmina wiejska charakteryzuje się skupieniem aktywności kulturalnej w świetlicach wiejskich. Diagnoza została zawężona do czterech wiosek, wywiady przeprowadzono w Świetlicach Wiejskich (Czernica, Chrośnica, Dziwiszów, Janówek).

Zastosowane narzędzia badawcze: 10 wywiadów indywidualnych- umówione przez prowadzące Świetlice Wiejskie, ankiety rówieśnicze- 20 ankietowanych, 1 spacer badawczy.

Opis roli młodzieży w tworzeniu mikro diagnozy: wstępne mikrodiagnozy pokazały niską świadomość młodzieży w zakresie zasobów kultury na terenie gminy. Mimo wielu dostępnych informacji dotyczących obiektów i możliwości aktywnego spotkania z kulturą, młodzież nie korzysta z możliwości uczestnictwa w kulturze. Stale korzystają z nowych mediów (Internet, aplikacje, YouTube, media społecznościowe), jednak nie znajdują zachęty do uczestnictwa w kulturze. Kolejna diagnoza (wywiady) była współorganizowana przez młodzież (przygotowanie pytań dotyczących uczestnictwa w kulturze na terenie gminy, kompetencje cyfrowe młodzieży).

Charakterystyka grupy objętej diagnozą: wszystkie osoby mieszkają od urodzenia na wsi, do szkoły wiejskiej (szkoła podstawowa) uczęszczało 9 osób. Aktualnie tylko dwie w szkole wiejskiej, reszta w różnych szkołach w mieście (Jelenia Góra), z dojazdem indywidualnym 2 osoby, dojazd zbiorowy MZK 8 osób. Wszystkie osoby korzystają z biblioteki w szkole, wszystkie mają telefony komórkowe z dostępem do Internetu- oglądają filmy, grają, są aktywni w mediach społecznościowych.

Ilość osób objętych diagnozą: wywiad - kobiety 7, mężczyźni 3, w tym 7 osób w wieku 16 lat, 1 osoba w wieku 14 lat, 1 osoba w wieku 13 lat, 1 osoba w wieku 21 lat. Ankieta - 20 osób (5 osób mimo deklaracji udziału odmówiło). Nie było pytania o płeć.

Charakterystyczne cechy otoczenia lokalnego: gminę Jeżów Sudecki zamieszkuje 7429 mieszkańców, z czego młodzież w wieku od 13 do 18 lat to 560 osób. Raport o stanie gminy nie definiuje młodzieży powyżej 18 roku życia, traktując je jako dorosłe z przekroju 19-65. W roku szkolnym 2022/2023 na terenie Gminy funkcjonowały Szkoły Podstawowe w Jeżowie Sudeckim-323 uczniów, Siedlęcínie- 87 uczniów i Czernicy- 32 uczniów (ujęto wraz liczbą dzieci z Ukrainy). Młodzież (klasy VI-VIII) w Jeżowie Sudeckim-105 , Siedlęcínie-34 i Czernicy-17. Jedyna gminna instytucja kultury to Biblioteka w Jeżowie Sudeckim, pozyskuje dofinansowanie: na zakup księgozbioru w 2023r. wydatkowano z budżetu Gminy -9.093,53, w tym z dotacji Biblioteki Narodowej 4.846,00 zł. Zapowiada złożenie wniosku MKiDN w 2024 roku. Liczba czytelników na koniec 2023 r. stanowiła 507 osób. Biblioteka Jeżów Sudecki - 191 czytelników Filia Dziwiszów -143

czytelników Filia Siedlęcina - 173 czytelników. W Gminie aktywnie funkcjonują świetlice wiejskie: w Dziwiszowie, Siedlęcinie, Czernicy, Płoszczynie, Chrośnicy, Jankówku. Wyposażenie świetlic: wszystkie posiadają stół do ping ponga, warcaby, kredki. Stanowisko z dostępem do komputera w Dziwiszowie, brak dostępu/utrudniony dostęp do Internetu w świetlicach w pozostałych sołectwach. Zorganizowane zajęcia wakacyjne (zima, lato) to oferta dla dzieci szkolnych do 14 lat.

Na terenie Gminy w 2023 roku funkcjonowały 3 kluby sportowe, w tym 2 kluby prowadzą działalność wielosekcyjną. Baza rekreacyjna: 13 placów zabaw: w Siedlęcinie, Dziwiszowie, Jeżowie Sudeckim, Chrośnicy, Czernicy i Płoszczynie- bezpłatne, Odpłatne: przystań kajakowa w Siedlęcinie, hala wspinaczkowa w Jeżowie Sudeckim, Góra Szybowcowa w Jeżowie Sudeckim– ośrodek sportów lotniczych. Ośrodek Jeździecki Stajnia Kasztelan w Czernicy. W 2023r. rok funkcjonowało w gminie 16 organizacji pozarządowych, w tym: 1 fundacja – MAZELAN oraz stowarzyszenia: 1. Euroregionalne Centrum Modelarskie. 2. „Nasz Siedlęcin”. 3. Wieża Książęca w Siedlęcinie. 4. Ochotnicza Straż Pożarna w Jeżowie Sudeckim. 5. Ochotnicza Straż Pożarna w Dziwiszowie. 6. Ochotnicza Straż Pożarna w Czernicy. 7. Ochotnicza Straż Pożarna w Siedlęcinie. 8. Gminny Ludowy Klub Sportowy „Jeżów Sudecki”, 9. Ludowy Klub Sportowy „Lotnik”, 10. „Moto Klub Siedlęcin”, oraz 5 Kół Gospodyń Wiejskich. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeżowie Sudeckim: w 2023 roku pomocą społeczną w formie świadczeń pieniężnych, usług oraz pracy socjalnej objęto łącznie 248 osób, świadczenia niepieniężne 201. Łączna wysokość środków wykorzystanych na realizację Gminnego Programu i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Jeżów Sudecki w roku 2023 wyniosła 156 853 zł.

Styl życia młodzieży objętej diagnozą, hobby i czas wolny, sposób korzystania z kultury: wymienione zainteresowania to muzyka, sport, komputer, gry, modelarstwo, tiktok. Brakuje działań i wydarzeń dla młodzieży, poczucie wykluczenia. Najczęstsze aktywności kulturalne wiążą się z kulturą online- filmy na platformach, muzyka: YT i Spotify. Wizyty w instytucjach kultury najczęściej wiążą się z wyjazdami w ramach lekcji szkolnych. Wydarzenia, w których badane osoby brały udział w ubiegłych latach to min. dożynki, imprezy świetlicowe w Czernicy (“ognisko w sali) i Dziwiszowie (debata wyborcza), festiwal w Chrośnicy (nie kojarzą nazwy, ale potrafią wymienić atrakcje-koncert, teatry, warsztaty z artystami, taniec ognia), koncerty i teatry uliczne w Jeleniej Górze.

Potrzeby i bariery względem korzystania z kultury przez młodzież: wymieniane bariery to przede wszystkim brak zasięgu w świetlicy, a także brak wolnego czasu - jest ograniczony przez dojazdy i “obłożenie” nauką.

Potencjał i mocne strony młodzieży: lubią i świetnie łączą zajęcia sportowe z słuchaniem muzyki. Wykazują duże zainteresowanie aktywnością rękodzielniczą i chęcią rozwoju swoich zdolności z użyciem profesjonalnego sprzętu (np. rysunek nie w zeszycie, ale na dobrym papierze), Znają darmowe i płatne platformy filmowe- korzystają. Naturalna obsługa nowych mediów, lubią “kombinować” ze zdjęciami i filmami- znają sporo możliwości aparatów w swoich telefonach.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy została złożona inicjatywa pn. Kod Kultura.

2.2. Przebieg diagnozy lokalnej w gminie Kamienna Góra (I):

Obszar realizacji diagnozy: diagnoza została przeprowadzona w siedzibie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kamiennej Górze. Wzięły w niej udział młode osoby z miasta Kamienna Góra i miejscowości ościennych, w tym miejscowości wiejskich. Zasięgiem sięga więc całego powiatu kamiennogórskiego.

Zastosowane narzędzia badawcze: giełda pomysłów, sieć pająka, „gdzie jesteśmy”, plakaty, word cafe, wywiad pogłębiony, speed dating. „Gdzie jesteśmy” – grupa pracowała na wcześniej przygotowanych trzydziestu pytaniach diagnostycznych. Kartki z pytaniami były umieszczone swobodnie na podłodze i każdy mógł dopisywać odpowiedź na wybrane przez siebie pytania. Pytania dotyczyły ulubionych form spędzania wolnego czasu, ulubionych twórców, artystów, filmów, seriali, ulubionej formy twórczości, ale także problemów, obaw, barier, granic, relacji rówieśniczych, rodzinnych, społecznych, szkoły. Taka metoda pozwoliła każdemu odpowiedzieć tylko na te pytania, które chciał, nie wywierała presji, pozwalała też wyrazić się w sposób przemyślany, spokojny, bez narażenia się na ocenę innych. Uczestnicy jednocześnie widzieli wiele różnych odpowiedzi, poznawali siebie nawzajem. Plakaty 1. grupa miała przygotować swoje własne plakaty wyborcze, na których mieli opisać siebie i wskazać, co chcieliby zmienić w mieście w kontekście spraw Młodych osób i kultury. Plakaty 2. grupa miała stworzyć pomysły na wydarzenie kulturalne dla Młodych w Kamiennej Górze

Opis roli młodzieży w tworzeniu mikro diagnozy: koncepcja inicjatywy powstała w wyniku wielomiesięcznej pracy z grupą młodzieży, polegającej na regularnych spotkaniach, warsztatach, rozmowach i edukacji.

Charakterystyka grupy objętej diagnozą: diagnozowaną grupą były młode osoby w wieku 13-18 lat – uczestnicy zajęć w ramach projektu Biblioteka dla Wszystkich i zajęć edukacyjnych dla szkół prowadzonych w bibliotece. Zróżnicowana pod względem społecznym grupa, w tym osoby ze specjalnymi potrzebami, osoby niepełnosprawne, podopieczni MOPSu.

Ilość osób objętych diagnozą: wywiad pogłębiony – 5 osób, pozostałe metody – 100 osób.

Charakterystyczne cechy otoczenia lokalnego: społeczność Kamiennej Góry dysponuje ograniczonymi zasobami społecznymi i ograniczonym kapitałem kulturalnym. Młodzież zaznacza, że nie czuje się bezpiecznie na terenie miasta, brak poczucia bezpieczeństwa, przestępczość, narkomania i zagrożenie lub doświadczanie przemocy powtarzały się w odpowiedziach respondentów. Miejskie tereny zielone (park, zalew) są jednocześnie miejscami spotkań osób budzących zagrożenie, w tym osób w kryzysie uzależnień, kryzysie bezdomności, sprawców przemocy. Kapitał ekonomiczny miasta i gospodarstw domowych jest ograniczony, średnia zarobków w mieście jest znacząco poniżej średniej krajowej. Zdaniem młodzieży w mieście nie ma miejsc, w których można spędzać czas wolny, rozwijać się, spotykać z przyjaciółmi.

Styl życia młodzieży objętej diagnozą, hobby i czas wolny, sposób korzystania z kultury: młodzież interesuje się w dużej mierze rzeczywistością cyfrową, chętnie wskazuje na treści oglądane w mediach społecznościowych, wymienia influencerów, których obserwuje. Młodzież interesuje się popkulturą, wiele osób wskazuje na popularne serwisy streamingowe i oglądane seriale. W obszarze ich zainteresowań jest również muzyka, w większości muzyka popularna. Ze względu na niski kapitał kulturowy młodzież nie sięga po alternatywne teksty kultury, otacza się kulturą

mainstreamową, popularną. Nie wie skąd czerpać inne treści, jak ich szukać, co wybrać. W rozmowach przyznają, że chętnie poznaliby coś spoza głównego nurtu. Narzekają na brak ciekawej, jakościowej i atrakcyjnej dla nich edukacji z zakresu kultury, sztuki, muzyki i filmu. Lubią fotografować, kręcić filmiki, pisać o swoich emocjach ze znajomymi – próbować sił w pisaniu historii. Lubią malować, tworzyć kolaże i memy.

Potrzeby i bariery względem korzystania z kultury przez młodzież: wśród najczęściej wymienianych potrzeb znalazły się kolejno: potrzeba dostępu do kultury, sztuki i edukacji kulturowej, potrzeba twórczości, potrzeba aktywnego spędzania czasu wolnego, potrzeba rozwoju zainteresowań, potrzeba bycia wysłuchanym i widzianym, potrzeba zwrócenia uwagi na problemy Młodych. Ograniczeniem do spełniania potrzeb jest brak miejsc i środków na przeprowadzenie działań edukacyjnych i kulturowych poza systemem szkolnym, rodzinnym, instytucjonalnym, który szczególnie w wieku dojrzewania młodzież uważa za opresyjny i ciasny. Dodatkowym utrudnieniem jest brak kadry i brak funduszy na opłacenie kadry, osób, które mogłyby zająć się pracą z młodzieżą w ich czasie wolnym, w weekendy, w wakacje. Praca z młodzieżą w kulturze obok kompetencji z zakresu kultury wymaga również specyficznych kompetencji miękkich pedagogicznych, psychologicznych, a także dobrej znajomości tej grupy, zainteresowań, języka, specyfiki pokoleniowej. Zajęcia pozalekcyjne proponowane młodym są często uważane przez nich za śmieszne, nudne, trywialne. Nie są dostosowane do ich możliwości i potrzeb.

Potencjał i mocne strony młodzieży: w grupie inicjatywnej, która została przebadana bardziej wnikliwymi narzędziami diagnostycznymi m.in. wywiad pogłębiony i wzięła udział w większej ilości aktywności kulturalnych i edukacyjnych, są osoby o zainteresowaniach i umiejętnościach t.j. fotografia, film, grafika – stąd pomysł na wykorzystanie ich umiejętności i poszerzenie ich kompetencji w tej dziedzinie, a jednocześnie wskazanie w jaki sposób można je wykorzystać. W grupie są osoby o wysokim poziomie charyzmy, umiejętnościach kreatywnego myślenia. Wszystkie osoby są ciekawe świata i ludzi, gotowe do wspólnego działania.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy została złożona inicjatywa pn. „dla koleżanki pytam” – Artyzm Młodych w Kamiennej Górze

2.3. Przebieg i wnioski z diagnozy lokalnej przeprowadzonej w gminie Kamienna Góra (II).

Obszar realizacji diagnozy: diagnozą objęci zostali uczniowie Zespołu Szkół w Pisarzowicach – jednej z dwóch największych placówek oświatowych w gminie wiejskiej Kamienna Góra, do którego uczęszcza młodzież również z ościennych miejscowości (m.in. Raszów, Rędziny, Czarnów). Pisarzowice to druga pod względem liczby mieszkańców (ok. 900) miejscowość na terenie samorządu, w której mieści się filia Centrum Bibliotecznego-Kulturalnego (CBK) Gminy Kamienna Góra – instytucji reprezentowanej przez lidera inicjatywy. Jest to jedyne miejsce na terenie sołectwa, w którym młodzież może spędzać czas po lekcjach. W tej chwili instytucja przechodzi częściowy remont, po którym zostanie wzbogacona o profesjonalną mediatekę.

Zastosowane narzędzia badawcze: w ramach diagnozy zastosowaliśmy następujące narzędzia badawcze: giełda pomysłów – zorganizowana w Centrum Bibliotecznego-Kulturalnym dla uczniów Zespołu Szkół w Pisarzowicach. W trakcie spotkania młodzież projektowała wydarzenie, którego

realizatorami i uczestnikami chciałyby być. Gadająca ściana – w holu Centrum Biblioteczno-Kulturalnym przez tydzień dostępna była tablica oraz samoprzylepne karteczki, na których odwiedzający instytucję odpowiadali na pytania: „Jaka jest kultura w Pisarzowicach?” oraz „Czego brakuje kulturze w Pisarzowicach?”. Ankiety – osoby diagnozowane odpowiadały na pytania dotyczące tego w jakich wydarzeniach w CBK chciałyby uczestniczyć, z kim chciałyby się spotkać, etc.

Opis roli młodzieży w tworzeniu mikro diagnozy: młodzież brała udział w diagnozie jedynie jako grupa badana.

Charakterystyka grupy objętej diagnozą: inicjatywy diagnozą objęliśmy uczniów klas VI-VIII Zespołu Szkół w Pisarzowicach. Grupa charakteryzowała się przewagą dziewcząt, które zresztą wykazały większą chęć do realizowania założeń diagnozy i pomysłowością w zgłaszanych inicjatywach.

Ilość osób objętych diagnozą: giełda pomysłów: 22 osoby, ankiety - 34 osoby, gadająca ściana - niepoliczalna.

Charakterystyczne cechy otoczenia lokalnego: środowisko lokalne, w którym funkcjonuje zdiagnozowana młodzież nie jest dla niej przyjazne. We wsi brakuje infrastruktury i miejsc do spędzania wolnego czasu. Poza boiskiem sportowym, które nie jest do ich dyspozycji bez ograniczeń oraz placu zabaw dedykowanemu raczej młodszym odbiorcom, poza zajęciami szkolnymi młodzież w zakresie oferty kulturalnej i sportowej może korzystać właściwie wyłącznie z propozycji Centrum Biblioteczno-Kulturalnego Gminy Kamienna Góra. Niestety te nie zawsze trafiają w gusta młodych ludzi, w ich zainteresowania i potrzeby. Mamy nadzieję to zmienić choć w części realizując niniejszą inicjatywę. Dobrego wpływu na młodzież nie mają również czynniki ekonomiczne i społeczne panujące we wsi. Zauważalnym problemem jest nadużywanie alkoholu przez znaczną grupę mieszkańców, którzy całe dni spędzają pod lokalnym sklepem, nie pracują. Wśród pozytywnych aspektów należy wymienić dostępność terenów zielonych (lasy) oraz aktywność miejscowego Koła Gospodyń Wiejskich „Wesołe Babki”, które realizuje wiele ciekawych inicjatyw aktywizujących lokalną społeczność.

Styl życia młodzieży objętej diagnozą, hobby i czas wolny, sposób korzystania z kultury: zainteresowania młodzieży zdominowane są przez media elektroniczne – komputery, internet, smartfony oraz lansowane w nich trendy. Młodzi ludzie z reguły korzystają z kultury w swoim ścisłym gronie, w szkołach lub domach, bardzo rzadko biorą udział w wydarzeniach na żywo organizowanych przez miejscowy ośrodek kultury. Zdecydowanie bardziej wolą przesiadywać wieczorami np. na placu zabaw, a pozostawione po ich bytności nieczystości wskazują niestety, że młodym ludziom zdarza się sięgać po alkohol i wyroby tytoniowe.

Potrzeby i bariery względem korzystania z kultury przez młodzież: głównym ograniczeniem związanym z praktykowaniem hobby i korzystaniem z oferty kulturalnej przez zdiagnozowaną grupę młodzieży jest na pewno wykluczenie komunikacyjne. W związku z tym, że połączenia autobusowe między Pisarzowicami a miastem powiatowym Kamienna Góra czy choćby Krzeszowem, gdzie mieści się jedyne w samorządzie kino, są ograniczone do niezbędnego minimum (autobusy szkolne) miejscowa młodzież ma dużo mniejsze szanse na rozwój niż ich rówieśnicy z miasta.

Potencjał i mocne strony młodzieży: mocną stroną diagnozowanej młodzieży (a przynajmniej jej części) jest wzajemna zażyłość. Młodzi ludzie wykazują talenty artystyczne (rysunek, szycie ręczne) oraz sportowe (badminton, tenis stołowy, akrobatyka, hobby horse), ale również duży zapał do pracy, przynajmniej na etapie przeprowadzanej diagnozy.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy została złożona inicjatywa pn. „Wiooo, przygodo! Hobby horse – nasza pasja”.

2.4. Przebieg i wnioski z diagnozy lokalnej przeprowadzonej w gminie Nowa Ruda.

Obszar realizacji diagnozy: działania w ramach diagnozy zostały przeprowadzone w Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kłodzkich, na grupie 16 osób, uczniów klas 7 i 8. Młodzież uczęszcza na co dzień do Zespołu Szkół Nr 2 w Ludwikowicach Kłodzkich, a ich miejsca zamieszkania to Ludwikowice Kłodzkie oraz okoliczne sołectwa. Wybór padł na Ludwikowice Kłodzkie ze względu na to, że istnieje tam Centrum Kultury, które gromadzi wokół siebie lokalną społeczność i jest miejscem zaufania publicznego. Centrum Kultury sąsiaduje ze szkołą podstawową, która czasem współpracuje z CK i dzięki tej współpracy mieliśmy możliwość przeprowadzenia diagnozy. Ponadto jako mieszkaniec gminy widzę potencjał lokalnej społeczności, oraz mapę pustych kulturalnie miejsc. Sołectwa w gminie Nowa Ruda są słabo skomunikowane ze sobą i z dużymi miejscowościami.

Zastosowane narzędzia badawcze: celem diagnozy było zbadanie zainteresowań młodzieży oraz ich dostępności do działań kulturalnych na obszarze wiejskim w gminie Nowa Ruda. Istotne było to, żeby zaangażować młodzież, która nie uczestniczyła dotychczas w działaniach kulturalnych. Wybranych zostało 16 osób. W pierwszym etapie diagnozy organizatorzy zastosowali metodę world cafe: przygotowali 4 stoły, przy których moderatorzy zadawali pytania: Czym jest dla mnie kultura? Co można robić w muzeum? Po co nam jest teatr? Czym jest dla mnie las? Kolejnym etapem naszej diagnozy były 2 nieformalne spotkania w centrum kultury, przy okazji budowania partnerstw. Były one okazją do rozmowy o możliwości wspólnych działań, zbudowania grupy i omówienia szczegółów planowanej inicjatywy. Zastosowane techniki to wywiad grupowy i burza mózgów. Rozmowę moderowały wspólnie dwie osoby, animator i animatorka Karolina i Krzysiek. Podczas spotkań zostały omówione odpowiedzi na pytania zadane w trakcie pierwszego etapu.

Opis roli młodzieży w tworzeniu mikro diagnozy: w pierwszym etapie młodzież brała udział jako osoby badane, w drugim etapie młode osoby występowały w roli ekspertek i ekspertów, analizujących razem z animatorami wnioski z diagnozy i planującymi inicjatywę.

Charakterystyka grupy objętej diagnozą: młode osoby z terenów wiejskich, chłopcy i dziewczęta, uczniowie ZS nr 2 w Ludwikowicach Kłodzkich, klasy 7 i 8. Część z nich jest mieszkańcami Ludwikowic Kłodzkich, kilkoro mieszka w innych sołectwach. Dwójka z nich mieszka w Gminie Nowa Ruda od niedawna (są żywo zainteresowani lokalną historią i kulturą i nawiązywaniem relacji z rówieśnikami). Wszyscy uczestnicy diagnozy wyrazili chęć do dalszej współpracy w zakresie diagnozowanych tematów. Nie mogą doczekać się kolejnych działań. Wszyscy mają podobne

doświadczenia związane z uczestnictwem w kulturze, a dwójka, która jest „napływowa” ma trochę inne, lekko szersze postrzeganie sztuki i kultury.

Ilość osób objętych diagnozą: 16 osób.

Charakterystyczne cechy otoczenia lokalnego: środowisko lokalne to środowisko wiejskie, wioski są rozsiane na dużej przestrzeni, brak komunikacji poza szkołą (ewentualna komunikacja przez internet), teren jest górski, czasem nie ma zasięgu.

Zasobem społecznym są filie biblioteczne, CK i pracownicy – czyli osoby, w których można odnaleźć „wsparcie kulturalne”. Dostępność do środków finansowych jest, środki wpływają do instytucji, ale z braku lokalnych liderów, którzy tworzą takie pomosty między odbiorcami a instytucjami, środki nie zawsze zaspokajają potrzeby kulturalne wszystkich grup społecznych. Obecne działania ośrodków kultury skupiają się na rozrywce, a nie procesie kulturotwórczym, pragniemy wraz CK Nowa Ruda zmienić tę tendencję.

Styl życia młodzieży objętej diagnozą, hobby i czas wolny, sposób korzystania z kultury: uczestnicy diagnozy w zainteresowaniach i preferencjach kulturalnych podkreślali lokalną historię, historię regionu, tematy związane z 2WŚ, grami komputerowymi, dziewczyny interesują się makijażem, k-pop i popkulturą koreańską, ale też mają zainteresowania artystyczne np. fotografia, tworzą muzykę, ktoś pisze poezję. Wszyscy lubią spędzać czas w social mediach, niektórzy tworzą swoje kanały tiktokowe. Jeśli chodzi o wydarzenia kulturalne to biorą udział głównie w tym co zaproponuje szkoła, czyli głównie adaptacje lektur na scenie Miejskiego Ośrodka Kultury w Nowej Rudzie. Czasem chodzą ze szkołą do kina, ale to też muszą być to filmy, które „zahaczają” o program nauczania. Korzystają z oferty CK w Ludwikowicach, jeśli znajdą czas po lekcjach i mają dobry dojazd (dobrze rozwinięta sekcja szachowa i zajęcia wokalne przy młodzieżowym teatrze muzycznym CK). Chcieliby korzystać z kultury na żywo, ale często brak funduszy i bariera komunikacyjna na to nie pozwala, chcieliby tworzyć swoją sztukę, choć nigdy nie tworzyli jej „na żywo” (bo często to filmy na tiktoku, albo fotografie na insta itp.) Są żywo zainteresowani akcjami charytatywnymi lub jakimikolwiek, które pomagają innym ludziom lub planecie.

Potrzeby i bariery względem korzystania z kultury przez młodzież: pierwsza i najistotniejsza jest bariera komunikacyjna. Nie ma żadnych autobusów łączących np. Ludwikowice z Wałbrzychem. Czasem jeździ pociąg, ale tylko dwa razy dziennie. Wśród wymienionych barier był też brak odwagi, aby odnaleźć ludzi o podobnych zainteresowaniach czy preferencjach kulturalnych i artystycznych (np. ktoś nie ma odwagi ujawnić się, że pisze wiersze, albo że uważa, że ma talent aktorski i chciałby występować). Kwestie finansowe także ograniczają młodzież w korzystaniu z oferty np. wałbrzyskiego Teatru Dramatycznego, kłodzkiego multikina czy innej instytucji kultury w większym mieście. Bariery w aktywnym tworzeniu kultury też jest fakt, że nie każdy znajduje dla siebie miejsce w sekcjach zajęć pozalekcyjnych CK, ale też nie wiedzą do końca gdzie się udać, żeby stworzyć sekcję dla siebie (brak kompetencji i odwagi w komunikowaniu swoich potrzeb np. pracownikom instytucji).

Potencjał i mocne strony młodzieży: najmocniejszą stroną uczestników diagnozy jest ich zapał i chęć działania. Mają bardzo dużą świadomość ekologiczną, są bystre, otwarte na pomysły rówieśników. Potrafią rozmawiać i mają bogatą wyobraźnię. Duży potencjał tkwi w różnorodności diagnozowanej młodzieży. Wiele talentów czeka jeszcze na wydobywanie i odkrycie. Zostały określone

niezbędne cechy inicjatyw: po pierwsze będziemy się dobrze bawić, po drugie będziemy czuć się twórcami kultury, a po trzecie gdzie jest moje miejsce w działaniu, po czwarte jaki możemy mieć wpływ na to co dzieje się wokół nas?

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy została złożona inicjatywa pn. Obserwatorium Natury Kultury.

2.5. Przebieg i wnioski z diagnozy lokalnej przeprowadzonej w gminie Szklarska Poręba.

Obszar realizacji diagnozy: diagnoza została przeprowadzona na terenie miasta Szklarska Poręba.

Zastosowane narzędzia badawcze: do przeprowadzenia diagnozy wykorzystano wywiad ustny, ankietę on-line, warsztaty tworzenia kolaży oraz kulturalne bingo (ankieta papierowa). Wywiad ustny przeprowadzono podczas spotkania młodzieży w plenerze, na ognisku. Pytania stawiali animatorzy, którzy spotykają się z młodzieżą przy okazji różnych działań w Klubie Młodzieżowym. Pytano o zaangażowanie młodych w kulturę: czy korzystają z oferty kulturalnej ośrodka kult. lub innych instytucji w regionie, w jakich wydarzeniach chętnie biorą udział, co powoduje, że nie biorą udziału w wydarzeniach kulturalnych itp. Wśród pytań pojawiło się również pytanie o to, jakie wydarzenie kulturalne dla młodzieży byś zorganizował, gdybyś mógł (przy pomocy ośrodka).

Kluczowym pytaniem tutaj było „dlaczego”, które pozwalało dociekać głębiej i uzyskać bardziej szczegółową odpowiedź. Przy zaangażowaniu młodego licealisty zostały również przeprowadzone ankiety papierowe i on-line w jego grupie rówieśniczej (16-18 lat). W ankietach zadano te same pytania, w ankiecie papierowej (kulturalne bingo) pytano o zainteresowania młodych. Warsztaty kolaży odbyły się w Klubie Młodzieżowym. Tematem prac była kultura, zatem padały podobne pytania jak przy ankiecie. Młodzi mieli za zadanie poprzez prace plastyczne wyrazić swój stosunek do działań kulturalnych.

Opis roli młodzieży w tworzeniu mikro diagnozy: dzięki zaangażowaniu młodzieży z różnych grup wiekowych i środowisk (młodzież z Klubu Młodzieżowego, licealiści, młodzież z domu dziecka oraz osoby pochodzące z Ukrainy), diagnoza prezentuje różne perspektywy. Młodzież angażowała się w proces badawczy udostępniając ankietę online swoim rówieśnikom. Podobnie było z wywiadami - animatorki Klubu Młodzieżowego prosiły uczestników klubu o porozmawianie ze swoimi rówieśnikami, pytając o preferencje odnośnie kultury oraz o pomysły na własne działania kulturalne. Młodzi ludzie mieli okazję aktywnie wziąć udział w spotkaniach, wyrażając swoje opinie oraz uczestnicząc w zbieraniu danych.

Charakterystyka grupy objętej diagnozą: w diagnozie wzięła udział młodzież z Klubu Młodzieżowego działającego przy MOKSiAL w Szklarskiej Porębie (10 os. w wieku 14 lat) i grupa nastolatków z tutejszego liceum (20 os., w wieku 16-18 lat). Grupy, które brały udział w diagnozie, to dwie odrębne grupy, funkcjonujące w mieście. Pierwsza z nich przychodzi do ośrodka, a druga nie. Pierwsza grupa przychodzi do MOKSiAL, do klubu i raczej korzysta z oferty kulturalnej ośrodka. Druga tylko bardzo sporadycznie korzysta z tego, co oferuje ośrodek. Ostatnio młodzież z LO zorganizowała półmetek w sali konferencyjnej ośrodka, na 4Peronie (obiekt, którym zarządza MOKSiAL). Obie grupy funkcjonują na co dzień w tej samej miejscowości i w różnym stopniu korzystają z zasobów i oferty ośrodka. W obu grupach są osoby pochodzące z Ukrainy (znaczna mniejszość w grupie). Do Klubu Młodzieżowego przychodzą także młodzi ludzie, którzy na co dzień

są mieszkańcami Domu Dziecka. Klub Młodzieżowy stanowi jedną grupę wiekową- 14 lat, natomiast w LO wiek grupy kształtuje się w jednej klasie od 16 do 18 lat. Obie grupy deklarują, że chcą się spotykać ze znajomymi, w rówieśniczym gronie. Obie grupy są otwarte i chętnie się angażują, ale nie chcą, aby zajęcia popołudniowe (projektowe) angażowały cały ich popołudniowy czas. Ważna jest dla nich strefa relaksu i chillout.

Ilość osób objętych diagnozą: z 20 osobami przeprowadzono wywiady, 6 osób wzięło udział w warsztatach kolażu, 20 osób wypełniło ankietę online, 20 osób wypełniło ankietę papierowa (kulturalne bingo).

Charakterystyczne cechy otoczenia lokalnego: Szklarska Poręba to miejscowość turystyczna, gdzie obserwujemy w pewnych okresach bardzo duże natężenie ruchu turystycznego i tym samym dużą koncentrację dorosłych mieszkańców na zadaniach zawodowych. Gdy rodzice są pochłonięci pracą, młodszym dzieciom organizuje się czas wolny, natomiast młodzież jest pozostawiona w dużej części sama sobie, organizując sobie zajęcia samodzielnie lub zarabkując (drobne prace, np. jako obsługa parkingu, pomoc w knajpkach itp.). Szklarska Poręba daje możliwość zarobkowania mieszkańcom, ale ich zamożność jest zróżnicowana. Wśród młodzieży są osoby, które np. wychowują dziadkowie (opiekunem prawnym), dzieci z Domu Dziecka, osoby z Ukrainy, które najczęściej są tu tylko z 1 rodzicem itp. Mamy tu również zamożne rodziny, które zwłaszcza w momentach szczytu turystycznego korzystają z oferty ośrodka. Miejscem wsparcia dla młodzieży jest np. Klub Młodzieżowy działający przy ośrodku kultury. Miejscami, gdzie gromadzi się młodzież są, np. Skatepark, Orliki. Młode osoby korzystają również z zasobów natury (las, rzeka, park). W mieście funkcjonuje Ogród Ducha Gór (jest tam miejsce na ognisko, ale raczej grupy szkolne i zorganizowane korzystają z tego obiektu). Położenie miasta daje możliwość do korzystania z naturalnych dobrodziejstw.

Styl życia młodzieży objętej diagnozą, hobby i czas wolny, sposób korzystania z kultury: w grupie Klubu Młodzieżowego i w grupie z LO wymieniono różnorodne zainteresowania, w tym min. sport, czytanie, rękodzieło, fotografia, słuchanie muzyki, gry komputerowe, szydełkowanie, sport, oglądanie tv, gotowanie, rysowanie, taniec itd. Młodzi ludzie ujawniają zainteresowania i talenty artystyczne, a także zainteresowania sportowe. Obie grupy wskazują na to, że w wolnym czasie lubią się spotykać ze znajomymi, chcąc spędzać czas aktywnie, np. jeżdżąc na rowerze, zwiedzając, uprawiając sport, leżąc w otoczeniu natury czytać książki, słuchać muzyki. Młodzież od czasu do czasu chce uczestniczyć w dużych wydarzeniach na żywo, takich jak np. ART SKWER (wydarzenie plenerowe organizowane przez nasz ośrodek kultury), w koncertach plenerowych, spotkaniach autorskich, wystawach sztuki itp. Na co dzień ich uczestnictwo w kulturze ogranicza się do słuchania muzyki (Spotify, YouTube itp.), czytania książek, e-booków, słuchania audiobooków, robienia biżuterii, szydełkowania. Wykorzystują nowe technologie i sprzęty- najczęściej telefon - jako narzędzie do rejestrowania codziennych chwil. Telefon służy jako aparat fotograficzny i kamera, za pomocą którego kręcą rolki i inne krótkie formy, publikując je w social mediach.

Potrzeby i bariery względem korzystania z kultury przez młodzież: młodzież wskazuje, że barierą w korzystaniu z oferty ośrodka jest położenie MOKSiAL- budynek oddalony od centrum miasta. Młodsze dzieci zwykle dowożą rodzice, natomiast starsze muszą przyjść pieszo lub dojechać komunikacją miejską, a to jak wskazuje młodzież jest kosztowne. Grupa z LO wskazała, że nie przychodzi do MOKSiAL, bo nikogo tu nie zna.

Potencjał i mocne strony młodzieży: badana młodzież przejawia talenty artystyczne. Widoczne to jest szczególnie wśród dziewcząt, które chętnie szydełkują, wykonują biżuterię, malują, a także lubią formy typu kolaż. Chłopcy natomiast dobrze odnajdują się w działaniach, które integrują- wspólne robienie pizzy, fotografia, planowanie działań. Zarówno mocną stroną dziewcząt jak i chłopców są nowe technologie oraz znajomość narzędzi – aplikacji służących do przesyłania i obróbki zdjęć, aplikacji pozwalających z poziomu telefonu wykonać logo, plakat i inne formy graficzne. Młodych charakteryzuje to, że są otwarci i chcą próbować nowych rzeczy. Czasami nie potrafią do końca nazwać czego chcą, co chcieliby robić (mówią ogólnikami i są nieśmiali w wyrażaniu własnego zdania) i potrzebują bodźców, które by ich otworzyły.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy została złożona inicjatywa pn. "Color Tour - pop up plener artystyczny".

2.6. Przebieg i wnioski z diagnozy lokalnej przeprowadzonej w gminie Trzebnica (I).

Obszar realizacji diagnozy: diagnoza przeprowadzona w Trzebnicy, w dwóch szkołach ponadpodstawowych – Liceum Ogólnokształcące (klasa I i II) oraz w Powiatowym Zespole Szkół. Diagnoza została przeprowadzona również podczas zajęć sekcyjnych odbywających się w Gminnym Centrum Kultury i Sztuki. Jako placówki oświatowe skupiają młodzież z Gminy oraz Powiatu.

Zastosowane narzędzia badawcze: podczas diagnozy zostały wykorzystane trzy narzędzia badawcze. Pierwsze z nich to wywiad ustny (pytania: co by zrobili z kwotą 10tyś, jakie wydarzenie by zorganizowali, czego brakuje w ofercie kulturalnej na terenie miasta). Drugim narzędziem były kolorowe karteczki (młodzież przyklejała karteczki do określonych propozycji oraz stworzyliśmy miejsce do ich sugestii). Trzecim narzędziem była anonimowa ankieta papierowa (pytania to: Co najbardziej lubisz robić w wolnym czasie? Z kim najczęściej spędzasz wolny czas? W jakich wydarzeniach kulturalnych brałeś udział w ostatnim czasie? (okres 12 miesięcy). Jakich wydarzeń kulturalnych Twoim zdaniem brakuje w Trzebnicy?, Czy wzięłbyś/wzięłabyś udział w warsztatach kulinarnych?)

Opis roli młodzieży w tworzeniu mikro diagnozy: po przeprowadzonej diagnozie odbyły się dwa spotkania z młodzieżą, w trakcie których młodzież przedstawiła swoje pomysły w jaki sposób chciałyby zrealizować ten projekt.

Charakterystyka grupy objętej diagnozą: grupa uczniów I klasy Liceum Ogólnokształcącego o profilu medialnym, grupa uczniów II klasy Liceum Ogólnokształcącego, grupa uczniów III klasy Liceum Ekonomicznego i branżówka (kucharz, cukiernik), grupki uczestników sekcji tematycznych GCKiS (rękodzielnicza, fotograficzna).

Ilość osób objętych diagnozą: wywiady – 45 osób, kolorowe karteczki - 25 osób, anonimowa ankieta – 50 osób.

Charakterystyczne cechy otoczenia lokalnego: diagnozowana młodzież to mieszkańcy Gminy Trzebnica. Młodzież ma dostęp do licznych terenów zielonych, które często wymieniają w rozmowie i ankiecie (parki, Kocia Góra, stawy trzebnickie, Bukowy Las) basen, kino, skate parki, boiska

sportowe i orliki to miejsca często odwiedzane przez nich samych i ich rówieśników, uważane są jako bezpieczne. Młodzież podczas diagnozy wskazała potrzebę rozwinięcia komunikacji lokalnej przy okazji organizowania imprez kulturalnych, stwarzając tym samym szansę uczestnictwa osobom zamieszkałym na terenach wiejskich.

Styl życia młodzieży objętej diagnozą, hobby i czas wolny, sposób korzystania z kultury: diagnozowana młodzież w odniesieniu do listy potrzeb kulturalnych na pierwszym miejscu wskazała – dyskotekę dla młodzieży (15+). W obszarze kultury młodzież sygnalizowała potrzebę uczestniczenia na żywo podczas koncertów w plenerze, w warsztatach ze znanymi osobami, zlotami motocyklowymi czy wydarzeniami sportowymi. Chęć uczestniczenia w spektaklach teatralnych, warsztatach plastycznych, kulinarnych i fotograficznych etc. Młodzież sygnalizowała również potrzebę uczestniczenia w nowych formach – np. festiwal kolorów, konkursach.

Potrzeby i bariery względem korzystania z kultury przez młodzież: młodzież podczas diagnozy wskazała potrzebę rozwinięcia komunikacji lokalnej przy okazji organizowania imprez kulturalnych, stwarzając tym samym szansę uczestnictwa osobom zamieszkałym na terenach wiejskich.

Potencjał i mocne strony młodzieży: badania grupa jest to grupa przejawiająca wysokie zainteresowanie uczestnictwem w kulturze, szczególnie w działaniach odpowiadających na ich potrzeby. Reprezentanci młodzieży biorący udział w rozmowach i ankietach konsultacyjnych jednoznacznie wskazywali chęć włączenia się w proces tworzenia oferty kulturalnej, wskazując interesujące pomysły na działania.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy została złożona inicjatywa pn. SŁODKO-SŁONE FOTOGRAFIE. Warsztaty kulinarno-fotograficzne.

2.7. Przebieg i wnioski z diagnozy lokalnej przeprowadzonej w gminie Trzebnica (II).

Obszar realizacji diagnozy: obszarem realizacji diagnozy jest Liceum Ogólnokształcące im. II Armii Wojska Polskiego na terenie Gminy Trzebnica.

Zastosowane narzędzia badawcze: ankiety oraz rozmowy w luźnej atmosferze.

Opis roli młodzieży w tworzeniu mikro diagnozy: diagnoza została przeprowadzona przez grupę młodzieżową, od początku do końca: planując diagnozę, realizując i następnie wyciągając wnioski i planując inicjatywę.

Charakterystyka grupy objętej diagnozą: Uczniowie liceum ogólnokształcącego w wieku od 15 do 19 roku życia.

Ilość osób objętych diagnozą: łączna liczba osób objętych diagnozą to 70 osób, w tym wywiady – 70 osób, ankiety – 70 osób.

Charakterystyczne cechy otoczenia lokalnego: otoczeniem lokalnym jest liceum, w którym znajduje się młodzież w wieku od 15 do 19 roku życia, pragnąca większej ilości wydarzeń kulturalnych w gminie.

Styl życia młodzieży objętej diagnozą, hobby i czas wolny, sposób korzystania z kultury: Głównym zainteresowaniem młodzieży jest muzyka, zabawa w luźnej i bezpiecznej atmosferze, sport, różnorodne zajęcia kreatywne.

Potrzeby i bariery względem korzystania z kultury przez młodzież: potencjałem i mocnymi stronami młodzieży są kreatywność, chęć socjalizacji z rówieśnikami, uczestnictwa w życiu kulturalnym np. poprzez brania udziału na koncertach, czy też spotkania się podczas wydarzenia.

Potencjał i mocne strony młodzieży: potencjałem i mocnymi stronami młodzieży są kreatywność, chęć socjalizacji z rówieśnikami, uczestnictwa w życiu kulturalnym np. poprzez brania udziału na koncertach, czy też spotkania się podczas wydarzenia.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy została złożona inicjatywa pn. „Wrzuć na luz !!!

2.8. Przebieg i wnioski z diagnozy lokalnej przeprowadzonej w gminie Ziębice.

Obszar realizacji diagnozy: diagnoza została przeprowadzona na terenie dwóch szkół - Szkoły Ponadpodstawowej w Ziębicach, Szkoły Podstawowej nr 2 w Ziębicach.

Zastosowane narzędzia badawcze: fiszka informacyjna- ankieta papierowa wypełniana przez młodzież, wywiad ustny - rozmowy z młodzieżą.

Opis roli młodzieży w tworzeniu mikro diagnozy: w diagnozie aktywnie uczestniczyła na każdym jej etapie Młodzieżowa Rada Miejska w Ziębicach.

Charakterystyka grupy objętej diagnozą: Grupa obejmuje osoby w wieku od 12 do 19 lat. W tym okresie zachodzą znaczące zmiany rozwojowe, zarówno fizyczne, jak i emocjonalne. Wczesne lata nastoletnie (12-14 lat) są często związane z okresem dojrzewania, podczas gdy starsze nastolatki (15-19 lat) mogą zaczynać podejmować bardziej dorosłe role i obowiązki. W Ziębicach, jak i w innych miejscach, pochodzenie etniczne może wpływać na doświadczenia młodzieży. Edukacja jest kluczowym aspektem życia tej grupy wiekowej, kształtującym ich przyszłe możliwości zawodowe i społeczne. Młodzież w tym wieku często angażuje się w różne formy aktywności poza edukacyjnej, takie jak sport, muzyka, wolontariat, czy różne hobby. Technologie cyfrowe i media społecznościowe odgrywają znaczącą rolę w ich życiu codziennym. Rówieśnicy stają się coraz ważniejsi, a wpływ grupy rówieśniczej może być bardzo silny.

Ilość osób objętych diagnozą: fiszki i rozmowy - 106 osób.

Charakterystyczne cechy otoczenia lokalnego: w gminie Ziębice stałym problemem w działaniach na rzecz młodzieży jest znikoma ilość ofert w pewnych obszarach (brak różnorodności). Kolejną barierą jest słaba współpraca na rzecz działań długofalowych i mogących przynosić trwałe pozytywne

efekty. Duża część organizacji ma charakter zachowawczy, realizują proste i krótkowzroczne cele i planują swoje działania na krótki okres (jeśli w ogóle planują). Pojawiają się jednak w kilku z nich tzw. inicjatywy oddolne polegające na kreowaniu trwałych kierunków działania na rzecz młodzieży. Uważamy, że wielu osobom obce są pojęcia: „działania dla dobra wspólnego” Klimat współpracy w działaniach na rzecz młodzieży psują też osobiste uprzedzenia powstałe w czasie różnych kampanii i akcji, osobiste urazy. Z tego też względu efekty działań na rzecz młodzieży nie dają pożądaných skutków. Kolejnym problemem jest brak umiejętności wyszukiwania i wykorzystania ludzi kompetentnych oraz wyzwolenia ich aktywności. Daje się odczuć zjawisko marnowania ich energii i zniechęcania ich do działania. Środowisko nasze nie potrafi wyłonić prawdziwych elit i wykorzystać ich pracę dla dobra młodzieży. Brak jest współpracy na poziomie poznawania potrzeb młodzieży, kreowania działań i zainteresowań mających znaczenie dla ich przyszłego życia. Kwestia badania potrzeb młodzieży i poszerzania oferty działań dla niej nie jest raczej rozpatrywana. Działania kierowane do młodzieży nie są traktowane jako priorytetowe.

Duże zróżnicowanie charakteryzujące młodzież wpływa też na duże zróżnicowanie problemów, z którymi się stykają. Młodzież postrzega Ziębice jako miasto ludzi starych nie dające perspektywy rozwoju młodemu człowiekowi. Rodzice dla ponad 50 % młodzieży nie stanowią wzorców osobowych. Często w rodzinach pojawiają się problemy alkoholowe i inne zachowania patologiczne. Młodzież nie doświadcza stymulacji własnej rodziny do podnoszenia swoich kompetencji i motywacji do kształcenia. Brak motywacji do działania, niską samoocenę jednocześnie poszukiwanie wsparcia u innych osób postrzega się u około 50% badanej młodzieży. Młodzież większość czasu spędza przy komputerze nie korzysta z ubogiej oferty kierowanej do niej przez instytucje oświatowe, ZCK, stowarzyszenia i Urząd Miejski. Zła kondycja finansowa rodziców sprzyja frustracji dzieci oraz zaburzonym relacjom rodzic- dziecko. Pojawiają się zaniedbania społeczne, dzieci niedożywione i pozostawione same sobie. Młodzież nie potrafi gospodarować czasem wolnym z nudów popada w nałogi. Chęć zdobycia szybko pieniędzy sprzyja zarobkowaniu niezgodnym z prawem. Istotnym problemem młodzieży w Ziębicach jest także niska samoocena, która prowadzi do wielu zachowań ogólnie nieakceptowanych społecznie. Niski statut społeczny rodzin prowadzi także do kształtowania złych nawyków żywieniowych. Bardzo ważnym problemem jest dla nich jest zaplanowanie swojej przyszłości i bycie wytrwałym w osiągnięciu wytyczonych celów prowadzących do sukcesu. Inne zjawiska, które mają wpływ na sytuację młodzieży, to: odpływ z gminy najzdolniejszych uczniów i absolwentów (brak perspektyw rozwoju oraz podjęcia ciekawej i dobrze płatnej pracy), wysokie bezrobocie, brak rozwoju lokalnej gospodarki, niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży.

Styl życia młodzieży objętej diagnozą, hobby i czas wolny, sposób korzystania z kultury: z przeprowadzonej diagnozy wynika, że młodzież w czasie wolnym najchętniej: gra na komputerze, spotyka się ze znajomymi, ogląda TV, słucha muzyki, czyta, uprawia sport.

Potrzeby i bariery względem korzystania z kultury przez młodzież: osoby badane w mają różnorodne potrzeby i napotykają bariery w zakresie korzystania z kultury oraz praktykowania swoich hobby i zainteresowań. W zakresie infrastruktury, młodzież potrzebuje miejsc, gdzie może realizować swoje zainteresowania, takich jak domy kultury, kluby młodzieżowe, biblioteki, boiska sportowe, sale muzyczne czy pracownie artystyczne. W mniejszych miejscowościach, takich jak Ziębice, brakuje odpowiedniej infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej, co ogranicza możliwości spędzania wolnego czasu. Wysokie koszty uczestnictwa w niektórych zajęciach lub wydarzeniach mogą być barierą,

szczególnie dla rodzin o niższych dochodach. Brak dostępu do odpowiednich środków transportu utrudnia młodzieży z miejscowości wiejskich dotarcie do miejsc, gdzie mogą realizować swoje zainteresowania. Duża presja związana z nauką i przygotowaniem do egzaminów ogranicza czas i energię, jaką młodzież może poświęcić na swoje hobby. W niektórych przypadkach, brak wsparcia ze strony rodziny czy rówieśników może być barierą dla młodzieży, która chce rozwijać swoje zainteresowania. W porównaniu do większych miast, Ziębice oferują mniej różnorodności możliwości kulturalnych i rekreacyjnych. Instytucje skupiają się na wydarzeniach skierowanych do małych dzieci czy seniorów.

Potencjał i mocne strony młodzieży: chęć spotkań i podjęcia współpracy dotyczącej kultury. Młodzież jest zróżnicowana pod względem zainteresowań co nie pozwala jednoznacznie wskazać głównych zainteresowań i talentów.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy została złożona inicjatywa pn. Ziębice zatrzymane w kadrze.

2.9. Przebieg i wnioski z diagnozy lokalnej przeprowadzonej w gminie Złoty Stok (I)

Obszar realizacji diagnozy: obszarem realizacji diagnozy były trzy gminy: Złoty Stok, Kamieniec Ząbkowicki i Bystrzyca Kłodzka - z tych gmin pochodzą członkowie Ochotniczej Orkiestry Dętej, którzy uczestniczyli w diagnozie.

Zastosowane narzędzia badawcze: aby przeprowadzić diagnozę, zostało zorganizowane spotkanie integracyjne w Pałacu Gorzanów, dla młodzieży należącej do Ochotniczej Orkiestry Dętej. Zastosowanym narzędziem badawczym był wywiad grupowy, przeprowadzony przez moderatora na podstawie uzgodnionego wcześniej scenariusza. Zostały sporządzone notatki z przebiegu spotkania. Podczas spotkania można było również wypełnić fiszkę badawczą i za jej pośrednictwem zgłosić własny pomysł na inicjatywę kulturalną. Dodatkowym narzędziem była ankieta papierowa, zawierająca sześć pytań. Została przeprowadzona wśród członków i członkiń orkiestry, a także ich rodziców i opiekunów.

Opis roli młodzieży w tworzeniu mikro diagnozy: biorąc udział w przeprowadzonej mikro diagnozie, młodzież miała wpływ na treść złożonego projektu na inicjatywę kulturalną, począwszy od nazwy projektu, planu wycieczki, w tym miejsc do zwiedzania oraz miejsca do wykonania koncertu, wybór utworów muzycznych.

Charakterystyka grupy objętej diagnozą: w diagnozie wzięły udział osoby młode, członkowie i członkinie Ochotniczej Orkiestry Dętej. Jest to międzypokoleniowa orkiestra, w której członkami są także dorośli i osoby w wieku senioralnym. Większość osób pochodzi z gminy Złoty Stok i okolic. Łączy ich wspólna pasja, jaką jest miłość do muzyki.

Ilość osób objętych diagnozą: 10 osób wzięło udział w wywiadzie grupowym, 15 osób wypełniło ankietę papierową, 19 osób wypełniło fiszkę badawczą.

Charakterystyczne cechy otoczenia lokalnego: Złoty Stok ma bogatą kulturę i dziedzictwo kulturowe. Znajduje się w otoczeniu natury - dostępność terenów zielonych, gór, lasów i rzek, sprzyja

aktywnemu spędzaniu wolnego czasu. W mieście i gminie działają szkoła podstawowa, Centrum Kultury i Promocji w Złotym Stoku, Biblioteka Publiczna i jej filie na terenie sołectw, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Klub Seniora, Koła Gospodyń Wiejskich w sołectwach, Fundacja Ranczo "Nasza Szkapka, sekcja sportowa Oldbojów. Podmioty te mogą pełnić aktywną rolę w tworzeniu oferty dla miejscowej młodzieży. Wśród miejsc, które mają potencjał do organizowania tam działań z młodzieżą można wymienić: zrewitalizowany park miejski, place zabaw i tereny rekreacyjne, boisko sportowe. Piesze szlaki turystyczne, szlaki rowerowe (singletracki) oraz szlaki turystyczne, w tym min. Szlak Złotostockich Gwarków, przybliżający życie średniowiecznych górników czy ścieżkę przybliżającą historię wydobywania złota na tych terenach. Ponadto: zrewitalizowany kościół ewangelicki, przekształcony w Centrum Kulturalno- Turystyczne "Ewangelik", z multimedialną wystawą przyrodniczą i wieżą widokową, a także Wapienniki Marianny Orańskiej, Kopalnia Złota i Średniowieczna Osada Górnicza.

Na sytuację ekonomiczną młodzieży i ich rodzin mają wpływ także warunki ekonomiczne, w tym poziom zamożności i dostępność miejsc pracy. W gminie Złoty Stok na 1000 mieszkańców pracuje 127 osób. Bezrobocie rejestrowe wynosiło w gminie w 2023 roku 9,9%. W 2022 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Złoty Stok wynosiło 5 615,68 PLN, co odpowiada 83,70% przeciętne miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Styl życia młodzieży objętej diagnozą, hobby i czas wolny, sposób korzystania z kultury: główne zainteresowania młodzieży objętej diagnozą to: muzyka - gra na instrumentach, słuchanie muzyki, turystyka wypoczynkowa i czynna, fotografia - robienie zdjęć, sport, filmy, książki, podróżowanie, nauka, kinematografia, polityka. Kilka osób stwierdziło, że nie ma hobby. Ulubione sposoby spędzania wolnego czasu badanych osób, to: słuchanie muzyki i gra na instrumentach, uprawianie sportu i podróże, czytanie książek - w formie papierowej i online, odpoczynek (sen), gra w gry, oglądaniu treści w mediach społecznościowych (TikTok, Youtube), oglądanie filmów i seriali, układanie lego, decoupage. Większość osób uczestniczących w diagnozie preferuje aktywności kulturalne w większym gronie, kilka osób lubi korzystać z kultury indywidualnie. Podobnie zróżnicowane odpowiedzi padały na pytanie o rodzaj preferowanych aktywności: są to zarówno aktywności bardziej angażujące, jak i takie umożliwiające bierne uczestnictwo. Zarówno aktywności w plenerze, jak i w zamkniętych przestrzeniach. Uczestnicy często podkreślali, że brakuje miejsc przyjaznych do spędzania wolnego czasu młodzieży, przez co szukają takich miejsc poza swoją miejscowością.

Pomysłami na wydarzenie kulturalne są: przegląd orkiestr dętych (najczęstsza odpowiedź), memoriał Łukasza Przepiory, koncerty znanych i lubianych przez młodzież artystów, pokazy i festiwale filmowe (kino plenerowe, maraton horrorów), warsztaty wokalne, warsztaty muzyczne i instrumentalne, warsztaty robótek ręcznych dla młodzieży, organizacja cyklicznych imprez plenerowych (takich jak Noc Świętojańska, Gwarkiada).

Potrzeby i bariery względem korzystania z kultury przez młodzież: w praktykowaniu swoich hobby i rozwijaniu zainteresowań młodzież z gminy napotyka na różne bariery. Są to min.: brak czasu wolnego, brak miejsc spotkań dla młodzieży, brak możliwości pogodzenia codziennych aktywności z udziałem w wydarzeniach kulturalnych, brak zainteresowania młodzieży, brak zainteresowania władz lokalnych, brak aktywności kulturalnych dla młodzieży, w nielicznych przypadkach bariera finansowa.

Potencjał i mocne strony młodzieży: wśród swoich mocnych stron młode osoby uczestniczące w badaniu wymieniły min. talent muzyczny w grze na instrumentach dętych i perkusyjnych (posiadają umiejętność czytania z nut), umiejętności taneczne, w tym taniec towarzyski, silne umiejętności interpersonalne, przejawiające się w umiejętności budowania relacji, empatii, komunikacji i pracy w zespole; są kreatywni i innowacyjni, wykazują się umiejętnością do kreowania nowych pomysłów, rozwiązywania problemów oraz myślenia poza utartymi schematami. Część osób jest biegła w obsłudze komputera, projektowaniu i programowaniu stron internetowych, czy korzystania z innych narzędzi cyfrowych. Są też osoby aktywne poprzez wolontariat i organizowanie akcji charytatywnych czy działania na rzecz lokalnej społeczności. Niektóre osoby wykazują się skrupulatnością, systematycznością i pracowitością w wykonywaniu zadań i osiąganiu celów.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy zostały złożone 2 wnioski na inicjatywy kulturalne: "Brzmienia Historii - warsztaty muzyczne, przegląd orkiestr dętych i film młodzieżowy" oraz "Miasto nutami pisane" (muzyczna wycieczka integracyjna).

5.10. Przebieg i wnioski z diagnoz lokalnych przeprowadzonych w gminie Złoty Stok (II).

Obszar realizacji diagnozy: diagnoza przeprowadzona została wśród młodzieży z gminy Złoty Stok. Obejmowała uczniów szkoły podstawowej i uczniów szkół ponadpodstawowych. Inicjatywa realizowana będzie w gminie Złoty Stok. Jest to gmina o charakterze miejsko – wiejskim w południowej części województwa dolnośląskiego, w powiecie ząbkowickim, w paśmie Gór Złotych. Siedzibą gminy jest miejscowość Złoty Stok. Gmina Złoty Stok w roku 2022 liczyła 4099 mieszkańców. Powierzchnia gminy wynosi około 75 km kwadratowych. W skład gminy wchodzi Złoty Stok oraz sołectwa: Płonica, Błotnica, Mąkolno, Laski i Chwalisław. Gmina graniczy bezpośrednio z następującymi gminami: Kamieniec Ząbkowicki, Bardo, Kłodzko, Łądek Zdrój oraz z gminą Paczków. Na południowy wschód od Złotego Stoku granica gminy pokrywa się z granicą państwową z Republiką Czeską. Przez teren gminy Złoty Stok nie przebiega żadna linia kolejowa. Najbliższa stacja kolejowa zlokalizowana jest w Kamieńcu Ząbkowickim, oddalonym o ok. 10 km. Transport publiczny autobusowy (ubogi) realizowany jest poprzez firmy prywatne. Na terenie gminy znajdują się atrakcje turystyczne i zabytki mające historyczne znaczenie. Charakter górski gminy oraz związane z nim wyjątkowe walory przyrodnicze wpływają na duży potencjał gminy jako ośrodka turystycznego, w tym szczególnie miejsca kojarzonego z turystyką rowerową i pieszą. W gminie znajduje się tylko jedna Szkoła Podstawowa, do której uczęszczają dzieci z miasta i przyległych sołectw.

Zastosowane narzędzia badawcze: w badaniu wykorzystany został kwestionariusz ankiety, w formie papierowej i wywiad indywidualny, przeprowadzony ustnie. Ankieta była anonimowa i składała się z 6 pytań otwartych. Uczestnicy w tej ankiecie mieli wyrazić swoje potrzeby i oczekiwania w zakresie spędzania czasu wolnego: zainteresowania, potrzeby i oczekiwania. W wywiadzie młodzież odpowiadała ustnie na 9 pytań. Celem wywiadu było zebranie opinii dotyczących uczestnictwa w kulturze oraz potrzeb młodzieży w kontekście czasu wolnego.

Opis roli młodzieży w tworzeniu mikro diagnozy: młodzież nie miała aktywnej roli w mikrodiagnozie.

Charakterystyka grupy objętej diagnozą: młodzież – członkowie Młodzieżowego Zespołu Doradczego przy Burmistrzu Złotego Stoku. Byli to uczniowie (grupa mieszana) klas VII – VIII Szkoły Podstawowej oraz uczniowie klas I Liceumu Ogólnokształcącego i Technikum.

Ilość osób objętych diagnozą: ankieta – 20 osób, wywiad – 20 osób.

Charakterystyczne cechy otoczenia lokalnego: gmina Złoty Stok dba o potrzeby dzieci i młodzieży, osób z niepełnosprawnościami dostosowując ofertę edukacyjną, kulturalną i społeczną do zmieniających się realiów. Gmina Złoty Stok jest gminą o małej liczbie mieszkańców (w roku 2022 r. liczyła 4099 mieszkańców). W porównaniu z latami ubiegłymi zauważalna jest wyraźna tendencja spadkowa. Wynika z tego, że gmina się wyludnia i jest to sytuacja charakterystyczna w tym regionie. Duży wpływ na zmniejszającą się liczbę mieszkańców ma ujemny przyrost naturalny. Miejscowe CKiP działające na terenie gminy realizuje zadania z zakresu upowszechniania kultury w lokalnym środowisku. Prowadzi działalność w zakresie edukacji kulturalnej dla dzieci i młodzieży oferując różnorodne zajęcia, np. modelarskie, plastyczne, anteterapeutyczne, ceramiczne, taneczne, muzyczne – w zakresie gry na instrumentach dętych, klawiszowych, strunowych i perkusyjnych. Zajęcia odbywają się nieodpłatnie. Na terenie gminy zlokalizowane są tereny zielone, w tym parki, skwery, siłownie zewnętrzne, place zabaw i ścieżki rowerowe, boiska sportowe. Są to ogólnodostępne i bezpieczne miejsca do spędzania czasu wolnego. Czynniki wpływające na sytuację młodzieży: brak zakładów pracy; wykluczenie komunikacyjne; spadek urodzeń; migracja; brak dofinansowania na potrzeby młodzieży; skromna oferta wydarzeń kulturalnych dla młodzieży.

Styl życia młodzieży objętej diagnozą, hobby i czas wolny, sposób korzystania z kultury: wśród swoich zainteresowań badane osoby wymieniały muzykę, sport, grę na instrumentach muzycznych, interpretację tekstów piosenek, szydełkowanie, wędkarstwo. Centrum Kultury i Promocji oferuje młodzieży szereg aktywności kulturalnych: przynależność do Górniczej Orkiestry Dętej działającej przy CkiP; nauka gry na instrumentach muzycznych; sekcje taneczne dla różnych grup wiekowych; „Popołudnie z muzyką”; „Artystyczne Cafe”. Młodzież preferuje aktywność indywidualną w większej grupie, preferuje także aktywny udział angażujący uczestników. Młodzież powiedziała się za aktywnością kulturalną w plenerze.

Potrzeby i bariery względem korzystania z kultury przez młodzież: wśród wymienionych barier znalazły się wykluczenie komunikacyjne, zajęcia w szkole (nadmiar nauki), brak odpowiedniej tematyki zajęć, skromna oferta wydarzeń dla młodzieży, brak dofinansowania na projekty młodzieżowe.

Potencjał i mocne strony młodzieży: mocne strony młodzieży to talenty i zainteresowania muzyczne, zdolności kulinarne, sport. Talenty i umiejętności to gra na instrumentach muzycznych, piłka nożna i szydełkowanie. Obszary, w których młodzież wykazuje szczególne zdolności i umiejętności to sport i muzyka.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy została złożona inicjatywa pn. WARSZTATY MUZYCZNO – TEATRALNE „ODKRYJ ŚWIAT DŹWIĘKÓW I SZTUKI Z NAMI!”.

3. Porównanie wyników poszczególnych diagnoz lokalnych przeprowadzonych w 2024 roku.

Grupy objęte diagnozą: pomimo różnic demograficznych, diagnozy ujawniły kilka wspólnych cech badanych grup młodzieży. W większości miejsc młodzież wykazywała zainteresowanie muzyką, sportem, grami komputerowymi oraz aktywnościami rękodzielniczymi. Najczęściej wymieniane bariery w dostępie do kultury obejmowały brak odpowiedniej infrastruktury kulturalnej, wykluczenie komunikacyjne, wysokie koszty uczestnictwa w wydarzeniach oraz presję związaną z nauką. Młodzież wyrażała chęć uczestnictwa w koncertach, warsztatach, festiwalach i innych wydarzeniach kulturalnych, wskazując na potrzebę poprawy dostępności lokalnej komunikacji publicznej oraz stworzenia miejsc spotkań dla młodzieży.

Różnice w poszczególnych diagnozach wynikały głównie z lokalnych uwarunkowań. W Ziębicach i Kamiennej Górze młodzież wskazywała na brak poczucia bezpieczeństwa i ograniczone zasoby społeczne, podczas gdy w Trzebnicy miała dostęp do licznych terenów zielonych i bezpiecznych miejsc spotkań. Różnice występowały także w specyfice zainteresowań: od lokalnej historii i kultury, po zainteresowania związane z popkulturą i nowymi mediami.

Aktywny udział młodzieży w diagnozach: stopień zaangażowania młodzieży w proces diagnozy również się różnił - w niektórych gminach młodzież była aktywnie zaangażowana w cały proces diagnozy, od planowania po realizację i analizę wyników, w innych młodzież pełniła głównie rolę respondentów. Nie we wszystkich diagnozach udało się w równym stopniu zapewnić aktywny udział młodzieży już na etapie diagnozy. Różnice te wynikają z lokalnych uwarunkowań oraz podejścia do angażowania młodzieży. W gminach takich jak Trzebnica, Jeżów Sudecki czy Nowa Ruda, młodzież była aktywnie zaangażowana w cały proces diagnozy, od planowania po realizację i analizę wyników. Młodzież uczestniczyła w przygotowywaniu pytań, współorganizowała wywiady oraz brała udział w spotkaniach, w trakcie których wyrażali swoje pomysły na inicjatywy kulturalne. W Trzebnicy młodzież przedstawiła swoje pomysły na realizację projektów, a w Jeżowie Sudeckim brała aktywny udział w przygotowywaniu pytań dotyczących uczestnictwa w kulturze.

W pozostałych miejscowościach, młodzież była głównie grupą badaną, ale warto przy tym zaznaczyć, że narzędzia wybrane w wielu z nich miały aktywizujący, angażujący charakter, dobrze dostosowany do tej grupy wiekowej. W niektórych miejscowościach zastosowano głównie wywiady i ankiety, przy czym w niektórych przypadkach (jak Szklarska Poręba) były to również wywiady przeprowadzane przez młodzież, jednak młodzież nie miała wpływu na kształtowanie samego procesu diagnozy. W Złotym Stoku młodzież także pełniła głównie rolę respondentów.

Podobieństwa i różnice w zakresie stylu życia: młodzież w większości miejsc wykazywała zainteresowanie muzyką, sportem, grami komputerowymi oraz korzystaniem z mediów społecznościowych i innych nowoczesnych technologii. Słuchanie muzyki, oglądanie filmów na platformach streamingowych, aktywność w mediach społecznościowych oraz gry komputerowe są powszechnymi formami spędzania wolnego czasu. Duża grupa badanych osób preferuje bierne formy uczestnictwa w kulturze, takie jak oglądanie filmów i seriali, słuchanie muzyki, a także udział w wydarzeniach kulturalnych organizowanych przez szkoły.

W Trzebnicy młodzież ma dostęp do licznych terenów zielonych, takich jak parki i lasy, oraz bezpiecznych miejsc spotkań, co sprzyja aktywnemu spędzaniu czasu na świeżym powietrzu. W Kamiennej Górze młodzież podkreśla brak miejsc do spędzania wolnego czasu, co ogranicza ich możliwości rozwoju i uczestnictwa w kulturze. W Jeżowie Sudeckim młodzież wskazuje na brak zasięgu w świetlicach wiejskich, co utrudnia korzystanie z dostępnych zasobów kulturalnych. W Szklarskiej Porębie młodzież jest zainteresowana aktywnościami artystycznymi i rękodziełem, a także spędzaniem czasu na łonie natury. W Ziębicach z kolei młodzież wskazuje na brak różnorodności ofert kulturalnych oraz trudności związane z infrastrukturą i transportem, co wpływało na ich ograniczone możliwości uczestnictwa w kulturze.

Te same bariery, różne potrzeby: Poza większymi miastami młodzież napotyka na problemy z dojazdem do centrów kultury, szczególnie w gminach wiejskich jak Jeżów Sudecki czy Pisarzowice, gdzie brakuje odpowiednich połączeń komunikacyjnych. Wysokie koszty uczestnictwa w zajęciach stanowią barierę, zwłaszcza dla młodzieży z mniej zamożnych rodzin, co jest podkreślane w niemal wszystkich diagnozach. W wielu gminach, takich jak Kamienna Góra, Ziębice czy Nowa Ruda, brakuje miejsc do spędzania wolnego czasu i uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych.

Mimo wspólnych barier, jak brak infrastruktury kulturalnej, wykluczenie komunikacyjne, wysokie koszty uczestnictwa i presja nauki, potrzeby młodzieży w poszczególnych gminach są różnorodne i specyficzne. Każda gmina wymaga indywidualnego podejścia do rozwiązania problemów i zaspokojenia unikalnych potrzeb młodzieży, aby stworzyć bardziej efektywną i dostosowaną ofertę kulturalną.

Potencjał młodzieży: osoby młode w badanych gminach posiadają wiele pozytywnych cech i umiejętności, które mogą być wykorzystane do rozwijania i wzbogacania lokalnej kultury. Wykazują kreatywność, chęć do współpracy, otwartość na nowe doświadczenia oraz biegłość w nowoczesnych technologiach, co stanowi ogromny potencjał do dalszego rozwoju kulturalnego tych społeczności. Charakteryzują się dużym zainteresowaniem fotografią, filmem, grafiką oraz wysokim poziomem charyzmy, kreatywnego myślenia i ciekawości świata. Są gotowe do wspólnego działania, kreatywne, chętne do socjalizacji z rówieśnikami i uczestnictwa w życiu kulturalnym. Interesują się różnorodnymi formami aktywności, takimi jak koncerty, festiwale i warsztaty. Łączą zajęcia sportowe ze słuchaniem muzyki i są zainteresowane aktywnością rękodzielniczą, wykorzystując nowe technologie i media społecznościowe. Wykazują biegłość w obsłudze narzędzi cyfrowych oraz kreatywność w fotografii i filmowaniu. Mają wysoką świadomość ekologiczną, są otwarte na pomysły rówieśników i gotowe do angażowania się w działania charytatywne. Interesują się fotografią, tworzeniem muzyki oraz wykazują dużą wyobraźnię. Przejawiają talenty artystyczne, zwłaszcza w rękodziele, rysunku i kolażu. Są otwarte na nowe doświadczenia, chętne do próbowania nowych rzeczy i wykazują znajomość narzędzi cyfrowych do obróbki zdjęć i tworzenia grafik. Są kreatywne i innowacyjne, z talentami muzycznymi i umiejętnościami interpersonalnymi. Aktywnie angażują się w wolontariat i działania na rzecz lokalnej społeczności, wykazując umiejętność pracy zespołowej oraz biegłość w obsłudze narzędzi cyfrowych.

4. Porównanie z wynikami diagnoz lokalnych przeprowadzonych w 2023 i 2024 roku.

W obu latach diagnozy przeprowadzono w ramach programu Bardzo Młoda Kultura Dolny Śląsk. W 2023 roku szkolenia odbywały się w Krośnicach, Jaworze, Stroniu Śląskim i Ścinawie, natomiast w

2024 roku w Złotym Stoku, Trzebnicy, Kamiennej Górze i Szklarskiej Porębie. Uczestnicy szkoleń mieli różny poziom doświadczenia w przeprowadzaniu diagnoz lokalnych. Diagnozy koncentrowały się na młodzieży z obszarów wiejskich i małych miast, a metody badawcze obejmowały wywiady, ankiety, techniki kreatywne oraz narzędzia takie jak "World Cafe".

W obu latach młodzież wskazywała na podobne bariery, takie jak brak infrastruktury kulturalnej, wykluczenie komunikacyjne, wysokie koszty uczestnictwa i presja związana z nauką. Młodzież w obu edycjach wykazywała duże zainteresowanie uczestnictwem w wydarzeniach kulturalnych i wyrażała chęć aktywnego zaangażowania w różne formy działalności kulturalnej, takie jak koncerty, festiwale, warsztaty artystyczne i sport.

Różnice w diagnozach z 2023 i 2024 roku dotyczyły głównie stopnia zaangażowania młodzieży i specyficznych potrzeb regionalnych. W 2024 roku większy nacisk położono na aktywny udział młodzieży w procesie diagnozy, od planowania po realizację i analizę wyników. W 2023 roku udział młodzieży był bardziej ograniczony, a diagnozy były przeprowadzane głównie przez dorosłych.

5. Podziękowania.

Dla wielu osób przeprowadzających diagnozy lokalne w ramach programu Bardzo Młoda Kultura Dolny Śląsk 2024, było to pierwsze tego typu doświadczenie. Diagnozy te, adekwatnie do posiadanych zasobów i możliwości, stały się ważną okazją do nawiązania dialogu i zaangażowania młodzieży w lokalne inicjatywy kulturalne. Przebieg diagnoz jasno wskazuje, że im bardziej udaje się zaangażować młodzież już na etapie prowadzenia diagnozy i im bardziej angażujące oraz kreatywne metody stosują osoby przeprowadzające diagnozy, tym bardziej te działania ujawniają specyficzne cechy i problemy młodzieży.

Należy pogratulować wszystkim osobom, które nie bały się eksperymentować i wykorzystać nieszablonowe, animacyjne metody. Wasza ciekawość, innowacyjność i... odwaga, przyniosły cenne informacje i wyniki, które mogą posłużyć do lepszego zrozumienia potrzeb młodzieży. Szczególne podziękowania należą wszystkim młodym osobom, które brały udział w opisywanych tu diagnozach. Bądźcie inspiracją dla innych i niech to doświadczenie stanowi dopiero początek twórczego dialogu w waszych gminach i miejscowościach.

Wrocław, 13.06.2024

Na podstawie przeprowadzonych diagnoz lokalnych opracowała Maria Zięba.